

МiСА – възможности и предизвикателства

1. Предизвикателства

- Предизвикателствата на новата регулация:
 - За бизнеса:
 - Изцяло нова корпоративна култура – колективна пригодност, обхват на услугите, вътрешна регламентация на процесите;
 - Трудности при възприемане на нормативната уредба;
 - Придобиване на необходимата гъвкавост – управителни органи.
 - За регулатора:
 - Организация на процесите;
 - Ценен опит на другите регулатори;
 - Изследване на пазара.

2. Кой може да предоставя услуги

- Значение за българските доставчици на криптоуслуги;
- Нотифицирани компании, лицензирани в други държави членки:
 - 19 нотификации - Франция, Малта, Германия;
 - 2 нотификации за платформи;
 - общо лицензи в ЕС и ЕИП- 82.
- Дружества, които се ползват от преходния период в други държави членки:
 - в 7 държави е изтекъл, предстои да изтече в още 9 в края на 2025 г.;
 - доставчици от още 12 държави – преходен период до 30.06.2026 г.;
 - Binance и други големи платформи.

3. Състояние на пазара

- Кой български дружества могат да предоставят услуги за криптоклативи в настоящия момент:
 - Лица в списъка по §5 от ПЗР на ЗПКА – 214 физически и юридически лица;
 - Отписани – 5 компании.
 - Служебно дерегистрирани – 19 компании и 1 физическо лице.
- Проучване на пазара и подготовка за лицензиране:
 - писма – оценка на дейността, намерение и предварителна оценка на заявителите;
- Проблеми в комуникацията: неполучени писма, неспазване на срокове, непознаване на регулатора.

4. Приложима нормативна рамка

Нормативна рамка

- Чл. 59 и сл. от Регламент (ЕС) 2023/1114 – MiCA;
- Чл. 14-19 от Закон за пазарите на криптоклативи;
- Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/306;
- Делегиран регламент(ЕС) 2025/305;
- Делегиран регламент (ЕС) 2025/414;
- Регламент (ЕС) 2023/1113.

Полезни връзки

- www.esma.europa.eu/sites/default/files/2025-07/ESMA75-113276571-1510_MiCA_Level_2_and_3_table.pdf
- www.esma.europa.eu/sites/default/files/2025-01/ESMA75-453128700-1263_Supervisory_Briefing_on_Authorisation_of_CASPs.pdf

5. Времева рамка на производството

- Обща рамка на производството:
 - Приблизителна продължителност – между 4 и 6 месеца, зависи от подготовката на заявителя и бързата реакция във фазата за пълнота.
 - Допълнителен срок при разглеждане на документите по същество – 20 работни дни. Възможност производството да бъде спряно по АПК – наличие на основание. При актуализация на данните срокът за оценка по същество започва отново.
- Значение на предварителната подготовка:
 - Проблеми във фазата за пълнота;
 - Промени в бизнес модела;
 - Промени на управителни органи, организационна структура.

6. Среци за предварителна оценка

- Цели и същност на предварителната оценка:
 - Среци със собствениците на бизнеса и членовете на управителните органи, нормативно съответствие;
 - Познаване на бизнес модела – MiCA и MiFID II;
 - Обща компетентност – осъзнатост за приложима регулация и рискове, опит и компетентост.
- Стойност за регулатора – добра комуникация със заявителя, предварителна преценка на бизнес модела, необходими ресурси.
- Стойност за заявителя – предварителна помощ и насоки, добра комуникация и съдействие.

7. Изисквания към управлението и собствениците на бизнеса

- **Избор на правилните мениджъри** – поне 1 изпълнителен директор в страната, другите до два дни да могат да реагират за ангажимент на място, достатъчно присъстващ в страната персонал;
- **Отделяне на достатъчно време** – главният изпълнителен директор – изцяло ангажиран в дружеството, вторият изпълнителен директор - поне на 50 %, при останалите членове на борда – ангажираност не повече от 10 - 11 часа общо. Текущи оценки и регистър.
- **Компетентност и репутация** – изисквания съгласно Съвместни насоки на ЕВА и ESMA относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган на издателите на токени, обезпечени с активи, и на доставчиците на услуги за криптоактиви (EBA/GL/2024/09 и ESMA75-453128700-10) – индивидуална и колективна компетентност.
- **Изисквания към собствениците на бизнеса** – Съвместни насоки за оценка на пригодността на акционерите или членовете, преки или непреки, с квалифицирано дялово участие в издатели на ТОА или в ДУК – управленска и техническа компетентност.

8. Доказателства за репутация и опит

- **Как се доказва опит и образование** – трудови книжки, справка от НАП, трудови договори, длъжностни характеристики, препоръки, дипломи;
 - интервюта, проверка на място – работа в реална среда;
 - справки в търговски регистър, налична в КФН информация, данни от други регулаторни органи;
 - дипломи от чужди университети.
- **Добра репутация** – задължителни декларации по ЗПКА и по чл. 7 Делегиран регламент(ЕС) 2025/305 и по Делегиран регламент (ЕС) 2025/414
 - свидетелство за съдимост и удостоверение за наличие на висящи наказателни производства;
 - обмен на информация с други регулатори – достъп до различни национални системи с бази данни, чужди граждани, инициирани процедури пред друг регулатор - оттегляне или отказ, в няколко държави, най-благоприятна среда за лиценз.

9. Бизнес план

- **Разработен в детайли бизнес план** – чл. 2 от Делегиран регламент(ЕС) 2025/305:
 - участие в група и нейното въздействие върху дейността;
 - услугите, които ще предоставя доставчика и за кои видове криптоактиви;
 - държави, в които доставчикът има намерение да извършва дейност;
 - клиенти, към които са насочени услугите и начинът, по който ще имат достъп до тях;
 - маркетингова стратегия;
 - човешките и ИКТ ресурси и тяхното разпределение;
 - субектите, на които ще възлага дейност;
 - прогнози за следващите три години (песимистичен, реалистичен и оптимистичен сценарий, допускания).
- **Пълна комуникация на цялата информация по производството с програмата за дейността.**

10. Видове услуги и лицензи

- **Списък с услугите, които ще бъдат предоставяни** – срещите за предварителна оценка, уточняване на кръга от услуги:
 - обвързаност на услуги, документи и финансови прогнози;
 - услугите, които се сместват – попечителства и администриране от името на клиент на криптоактиви и управление на портфейл от криптоактиви; обмен на криптоактиви и приемане и предаване на нареждания;
- **Необходимост от повече от един лиценз** – Opinion on the interplay between PSD2 and MiCA in relation to crypto-asset service providers that transact electronic money tokens;
 - При предоставяне на прехвърляне на криптоактиви от името на клиент и попечителства и администриране от името на клиент на криптоактиви е необходим втори лиценз по PSD2 от БНБ;
 - взаимодействие между институциите;
 - възможни други лицензи.

11. Пруденциални гаранции

- **Доставчиците трябва да разполагат постоянно с пруденциални гаранции в размер** – по-високата стойност от:
 - **минимални капиталови изисквания**, посочени в приложение IV, в зависимост от вида на предоставяните услуги за криптоактиви – клас 1 – 50 хил. евро, клас 2 – 125 хил. евро, клас 3 – 150 хил. евро;
 - **една четвърт от постоянните общи разходи** за предходната година, които се преразглеждат ежегодно или от прогнозите за първата година.
- **Пруденциалните гаранции се покриват от:**
 - собствения капитал на дружеството - Регламент (ЕС) № 575/2013 ;
 - застрахователна полица, която покрива териториите в Съюза, в които се предлагат услуги за криптоактиви – вид застраховка за професионална отговорност.

12. Други установени проблеми

- **Твърде сложни групови структури:**
 - изчисляване на квалифицираните участия;
 - мултиплициране на необходимите документи.
- **Състав на управителния орган** – независимост при вземане на решения, роднински връзки
- **Подробни вътрешни политики и процедури** - правила за вътрешна организация, правила за риска, AML правила, ИКТ правила и политики
- **Управление на риска** – правила и осъзнатост на процесите.
- **Съвместяване на функции** – нормативно съответствие не се съвместява с други функции, надзорен брифинг.

13. Оценка на риска присъщ за бизнес модела

Основни критерии за оценка:

- **Големината на бизенса** – над 1 млн. активни потребители годишно в ЕС, над 3 млрд. балансово число.
- **Вид клиенти и правноорганизационна форма;**
- **Сложност на груповата структура** – труден надзор, различни регулирани субекти, опасност от пране на пари, конфликт на интереси, водеща компания в трета държава.
- **Трансгранична дейност** – над 100 000 активни клиенти годишно, над 50 % от клиентите като цяло. Предизвикателства - ресурси за покриване на дейността, техн. обезпеченост. Регулаторът – яснота относно с брой клиенти в държавата, маркетингови средства.
- **Брой крипто услуги в заявлението за лиценз.**
- **Доставчик на услуги и емитент** едновременно.
- **Делегиране на ключови функции** - брой услуги, в групата или не
- **Маркетинговата стратегия** – по-агресивен тип, до кого достига.

14. Резултати от оценката на риска

- Прилагане на **принципа за пропорционалност** – управителни органи и лица с квалифицирано участие;
- **Срещи и интервюта** с управителния орган и отделни служители – установяване на компетентност, независимост;
- **Проверка на място** – проверка на системите, съхранение на данни и документи, екип и организация;
- Участие в **заседания на управителен орган** – взаимодействие, екипен принцип, независимост, влияние;
- Обмен на **информация с други регулатори** – достъп до различни национални системи с бази данни, чужди граждани, инициирани процедури пред друг регулатор - оттегляне или отказ, в няколко държави, най-благоприятна среда за лиценз. Може да кандидатства отново, но се възприема за много високо рисков заявител – мерки в максимален обем.
- **Последващи надзорни действия**

Благодаря Ви за вниманието!

